

Status på arbeidsmiljø og -helse blant sysselsatte i dag, og hvordan målrette innsatsen fremover?

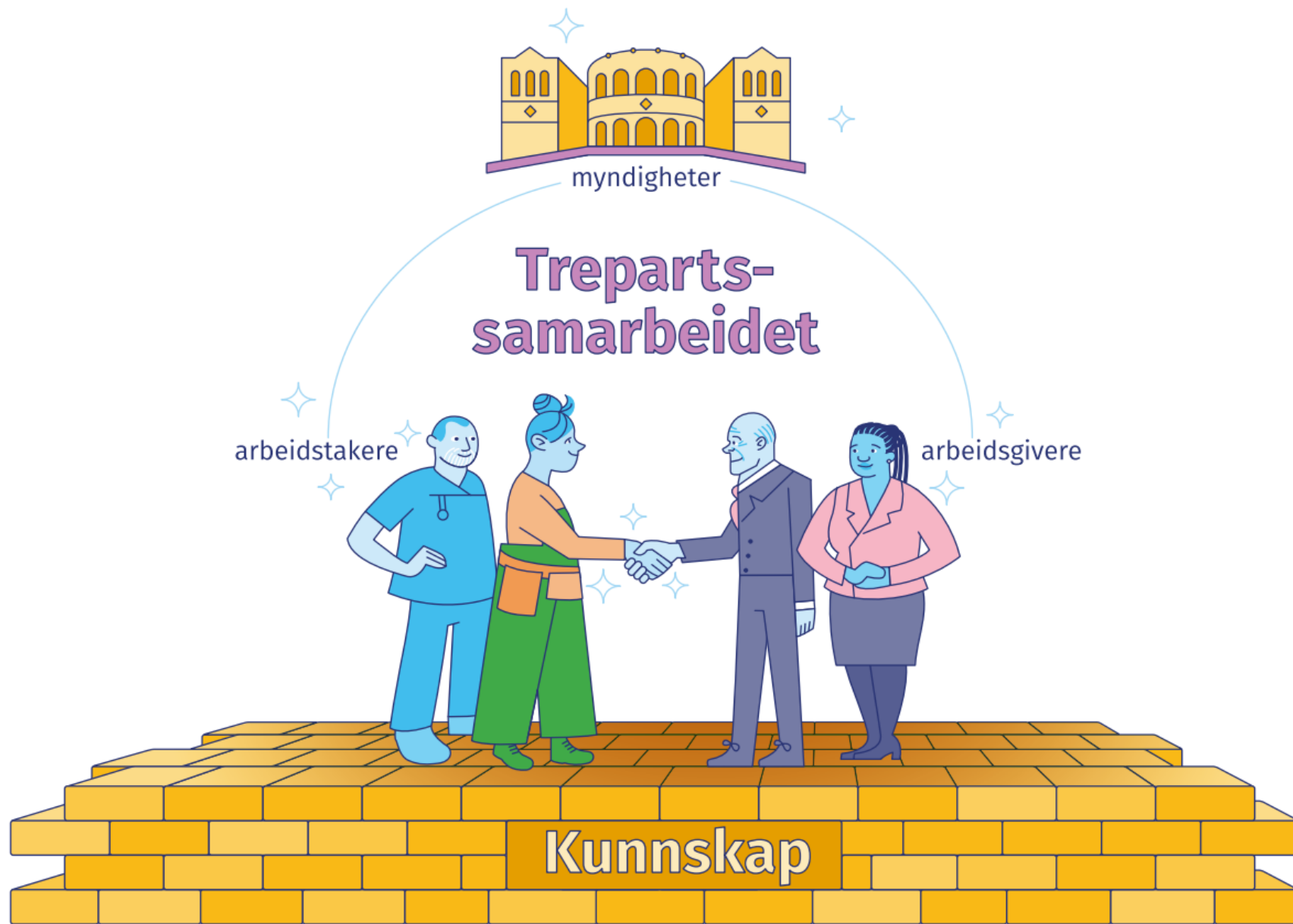
Cathrine H. Ljoså, PhD
Avdelingsdirektør NOA/STAMI











Arenaer for partssamarbeid er en forutsetning for å jobbe godt med arbeidsmiljø og sykefravær

Men, like viktig:

- Hvilke saker tas opp?
- Hvilke utfordringer løftes?
- Hvilket grunnlag bygger man på?
- Hvor søker man kunnskap?



FAKTABOK OM ARBEIDSMILJØ OG -HELSE 2024

STATUS OG UTVIKLINGSTREKK

Arbeidsmiljø

handler om hvordan vi organiserer, planlegger og gjennomfører arbeidet

A hairdresser with long blonde hair, wearing a black t-shirt and jeans, is styling a client's dark hair. The client is seated in a black salon chair. The hairdresser is wearing a black belt bag with two buckles. The background shows a modern salon with large mirrors, a potted plant, and other staff members. A white box with the text '91%' is overlaid on the image.

91%

Foto: STAMI

STAMI

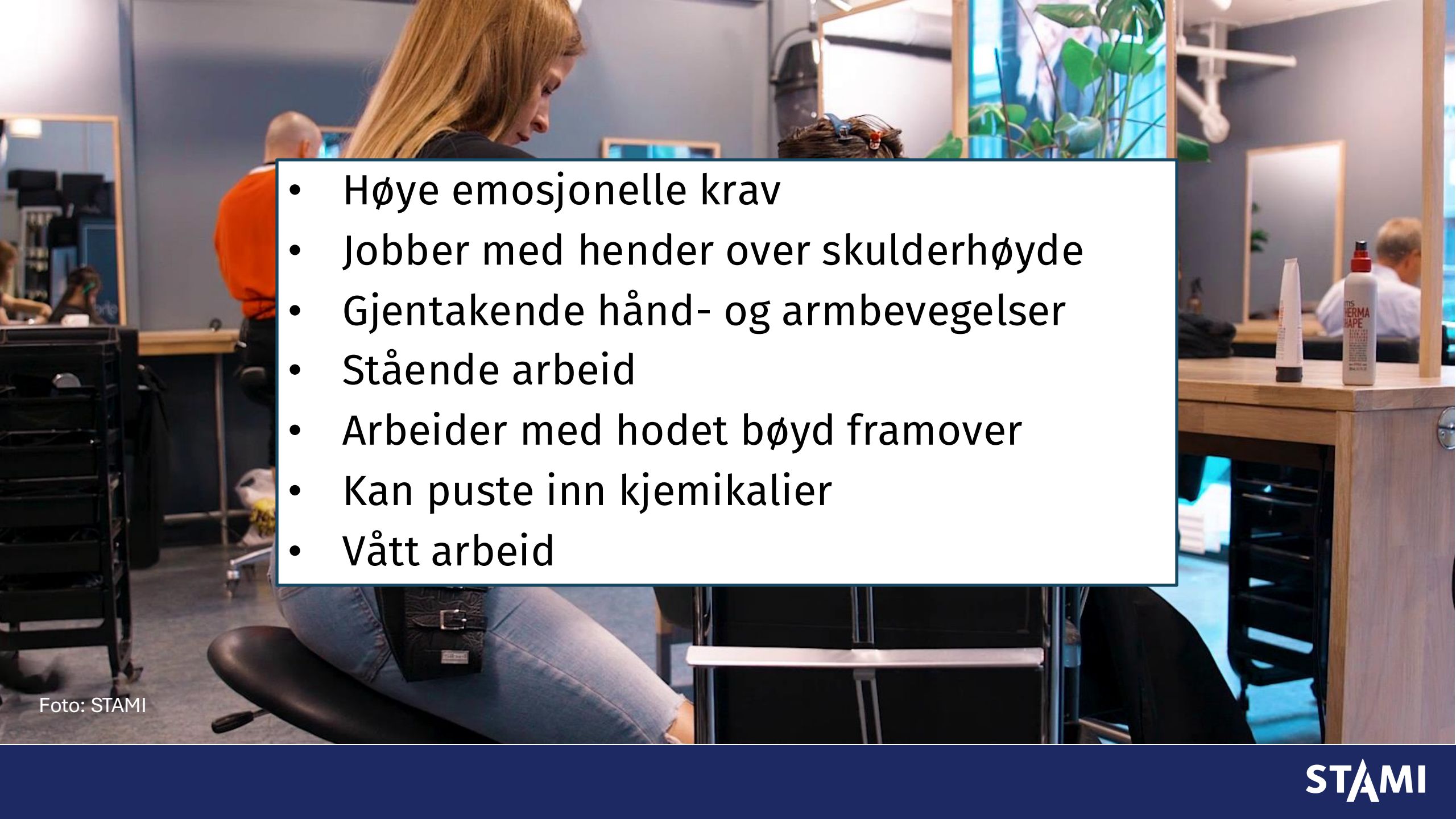
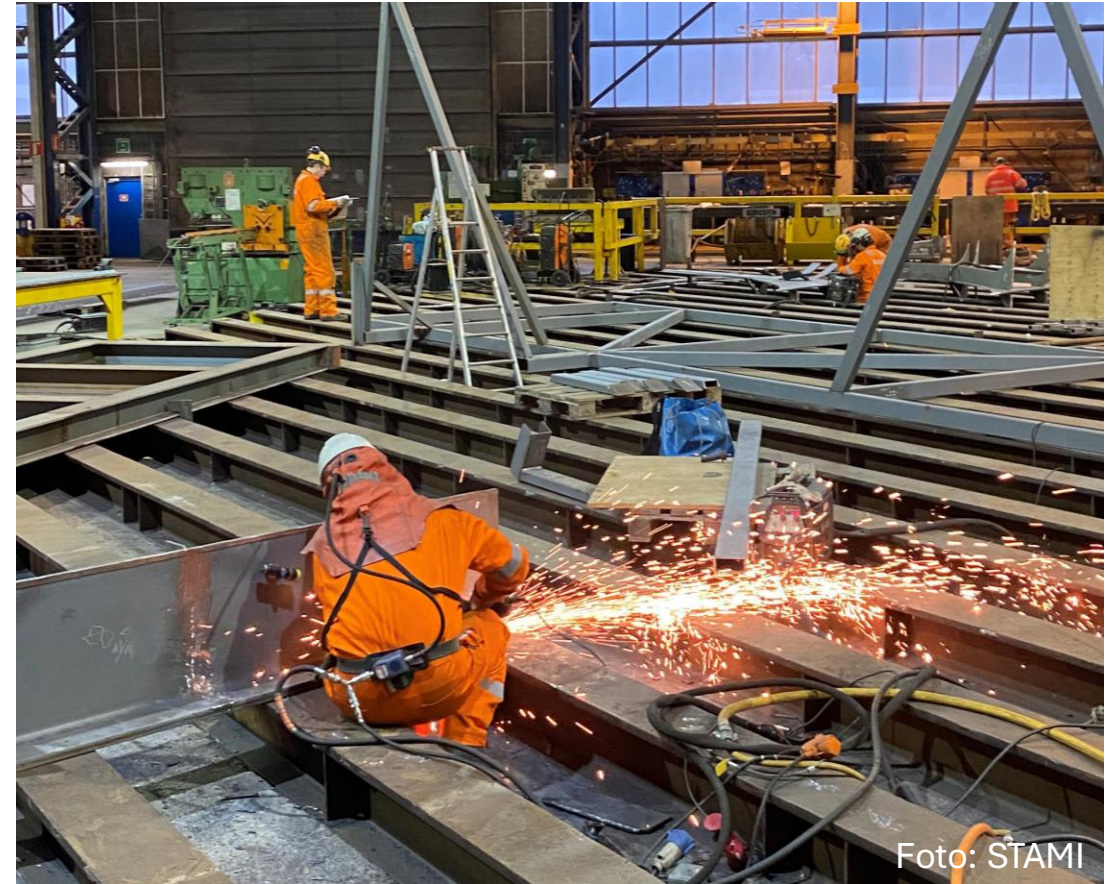
- 
- Høye emosjonelle krav
 - Jobber med hender over skulderhøyde
 - Gjentakende hånd- og armbevegelser
 - Stående arbeid
 - Arbeider med hodet bøyd framover
 - Kan puste inn kjemikalier
 - Vått arbeid

Foto: STAMI

Tradisjonelle arbeidsmiljøutfordringer



Fremvoksende arbeidsmiljøutfordringer



Emosjonelle krav

- / De følelsesmessige kravene som stilles i møte med andre.
- / Å måtte justere eller undertrykke egne følelser eller håndtere andre menneskers sorger og gleder.
- / Kan over tid føre til økt risiko for emosjonell utmattelse, psykiske plager og sykefravær.

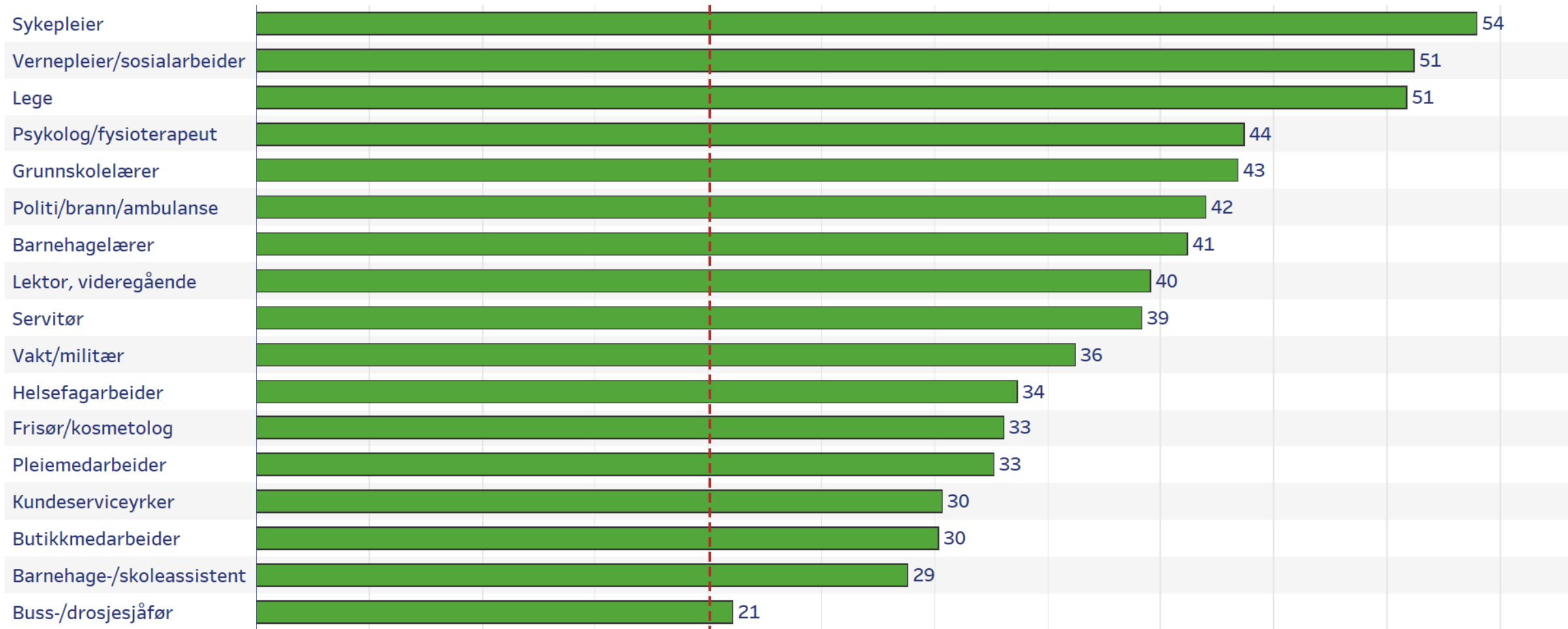


20% opplever høye emosjonelle krav

Det tilsvarer om lag 530 000 personer

Figur viser andelen av de sysselsatte som oppgir at de i høy grad må forholde seg til egne eller andres negative følelser i jobben sin.

Yrkesgrupper



Rollekonflikt

- / Handler om opplevelsen av å stå overfor motstridende forventninger til jobben som skal utføres.
- / Kan også handle om at man ikke har tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre jobben man skal gjøre.
- / Er en viktig risikofaktor som kan føre til muskel- og skjelettplager, psykiske plager og sykefravær.

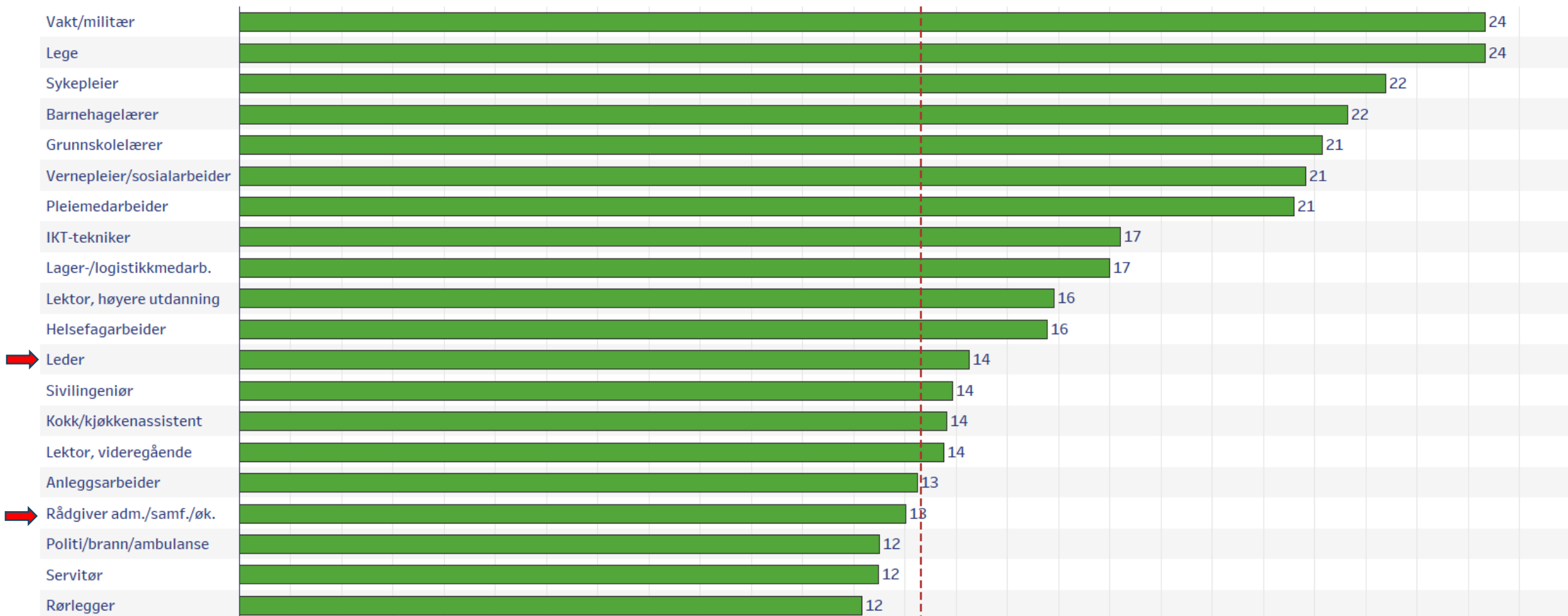


13% opplever høy grad av rollekonflikt

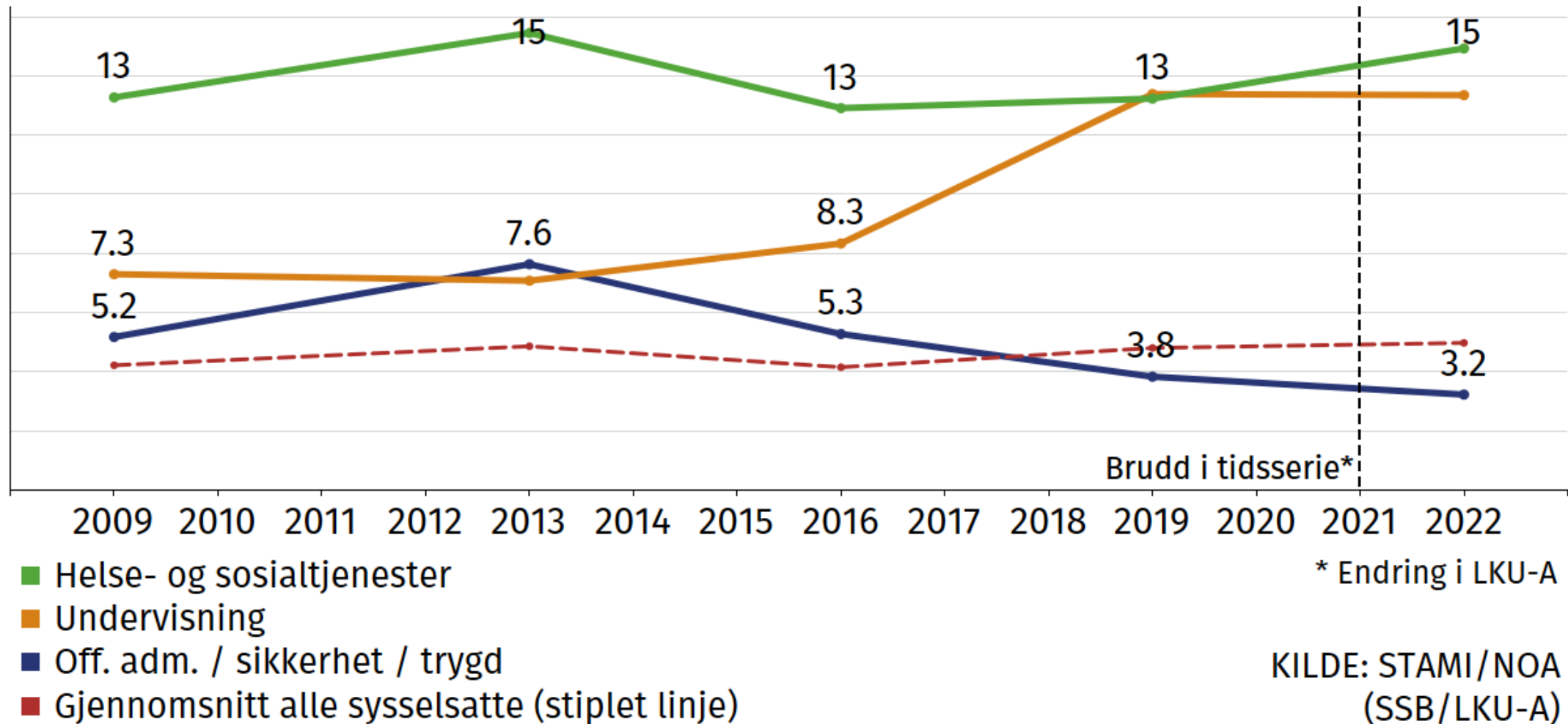
Det tilsvarer om lag 340 000 personer

Figur viser andelen av de sysselsatte som oppgir høy grad av rollekonflikt. Rollekonflikt vil si at man opplever motstridende krav og forespørsler i arbeidet.

Yrkesgrupper



FIGUR 3-19 Prosentandel sysselsatte som oppgir at de har vært utsatt for vold, i perioden 2009–2022, i næringene med høyest forekomst



Uønsket seksuell oppmerksomhet:

/ Kvinner 8,3 %

/ Menn 1,5 %

Hets/trusler:

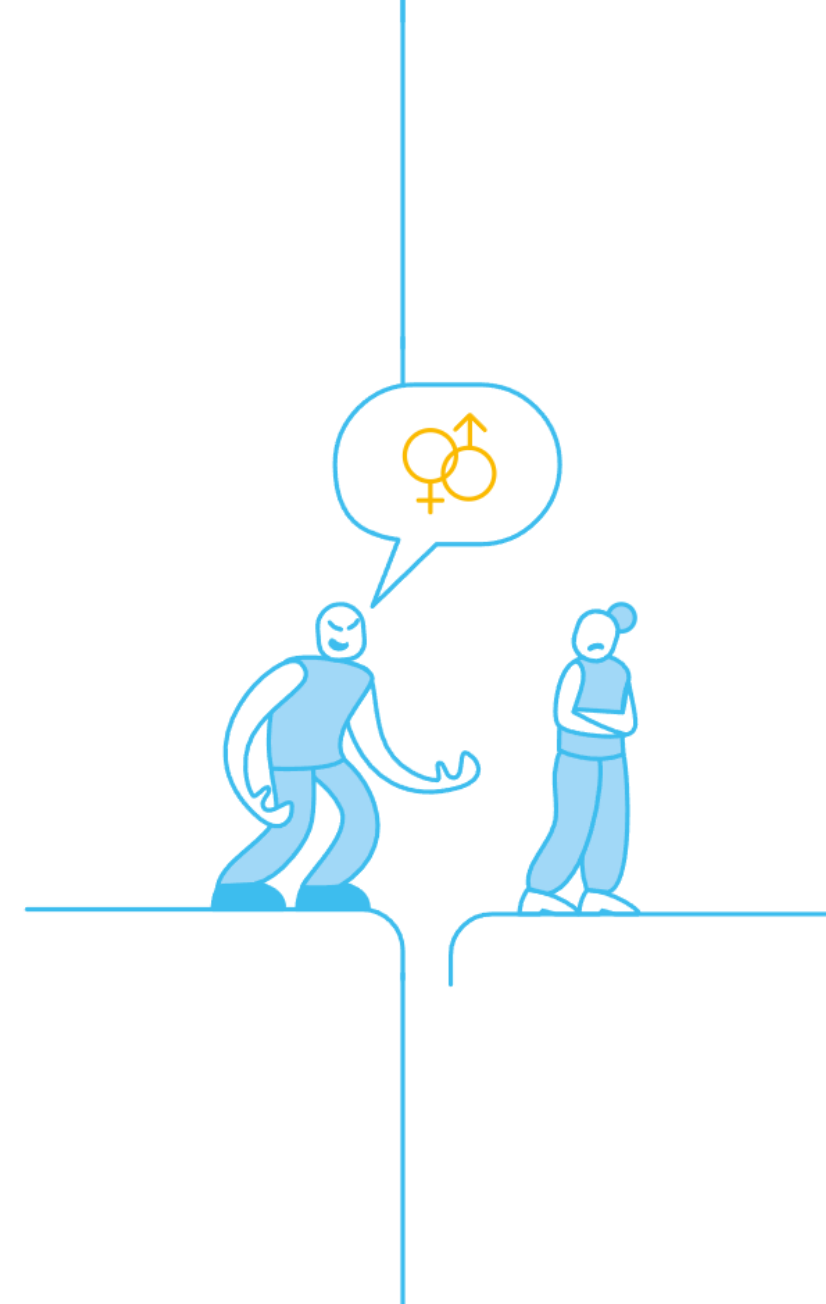
/ Kvinner 11 %

/ Menn 6,7 %

Vold:

/ Kvinner 7,6 %

/ Menn 2,6 %



STAMI
STATENS
ARBEIDSMILJØINSTITUTT



Foto: Werner Juvik

60% har tatt i bruk ny teknologi

Det tilsvarer om lag 1 500 000 personer

Figur viser andelen av de ansatte som oppgir at de har måttet ta i bruk ny teknologi eller nye administrative systemer i løpet av det siste året.

Yrkesgrupper



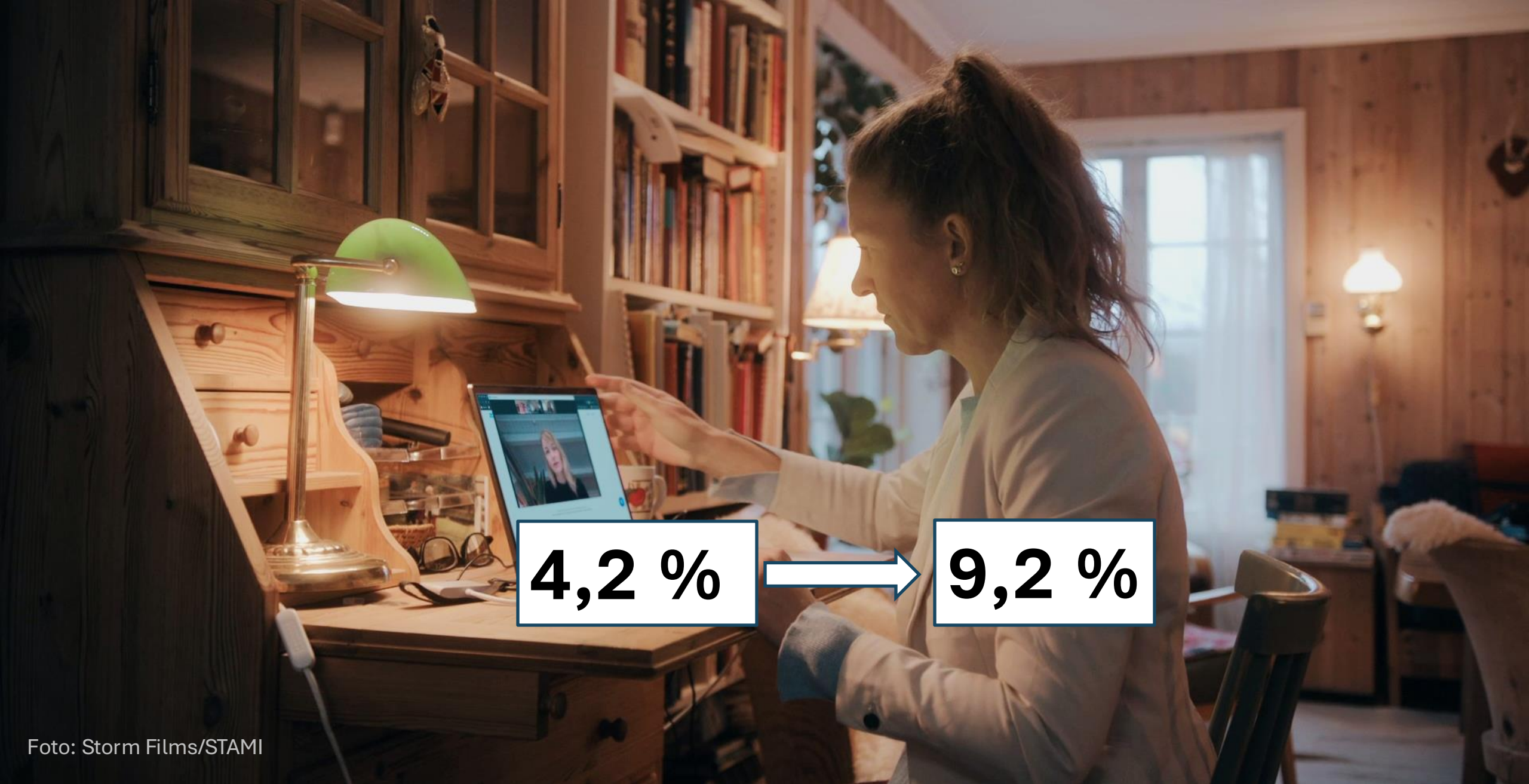
60 % har tatt i bruk ny teknologi

15% av disse oppgir at de hadde behov for opplæring uten å få det

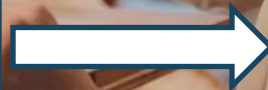
Figur viser andel av ansatte som har tatt i bruk ny teknologi og i hvilken grad de fikk nødvendig opplæring for jobben de skal gjøre.

Yrkesgrupper





4,2 %



9,2 %

Foto: Storm Films/STAMI



«Fleksibilitetsparadokset»

Foto: Storm Films/STAMI



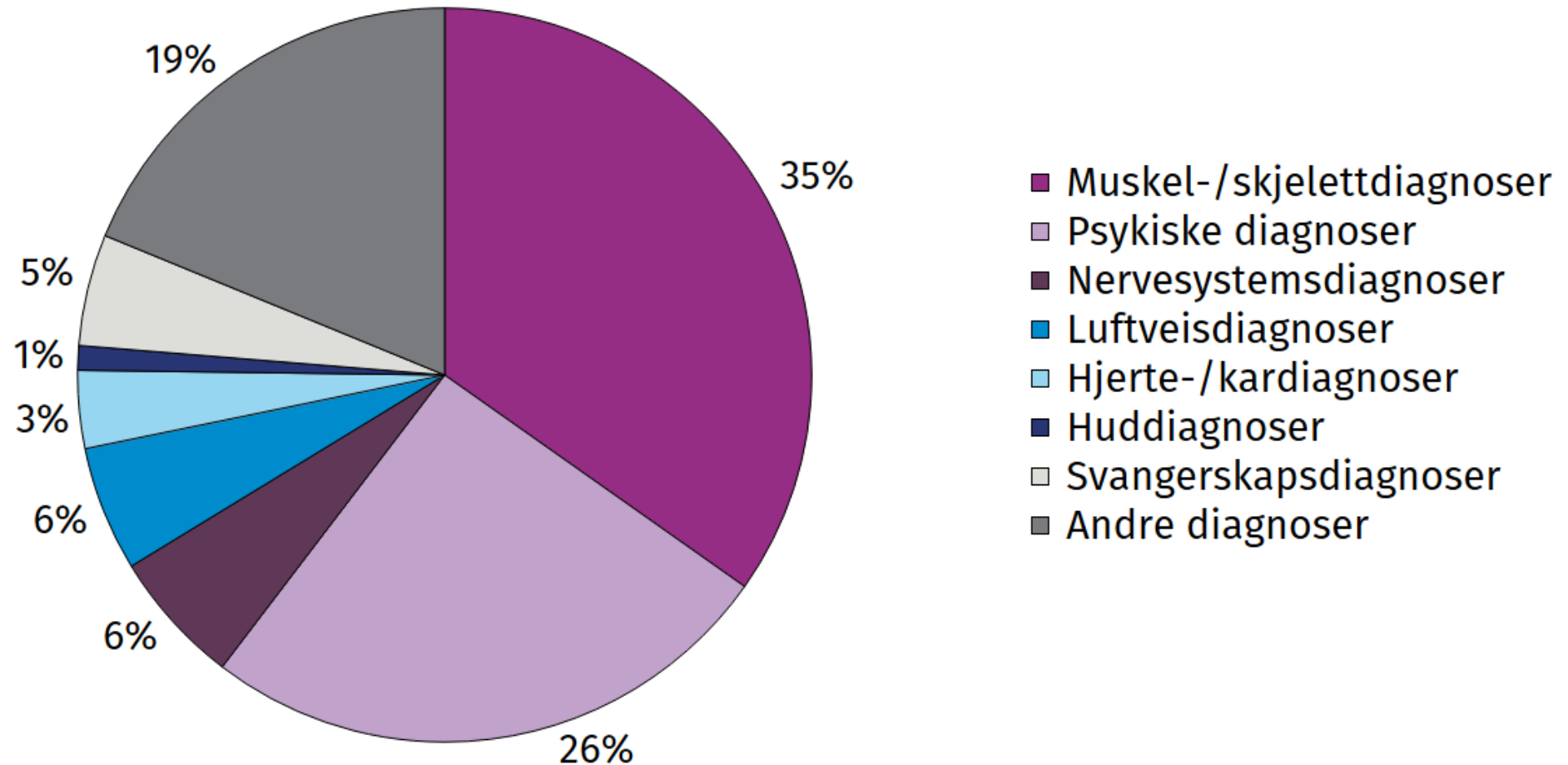
Arbeidshelse

handler om at arbeidsmiljøforhold kan forårsake,
forverre eller forbedre en helsetilstand

Arbeid er en viktig kilde til god helse

- forutsatt at du har et godt arbeidsmiljø

Prosentandel legemeldt sykefravær over 16 dager for lønnstakere, etter diagnosegrupper:



KILDE: STAMI/NOA (NAV 2022)

1 av 3

oppgir at sykefraværet er
arbeidsrelatert

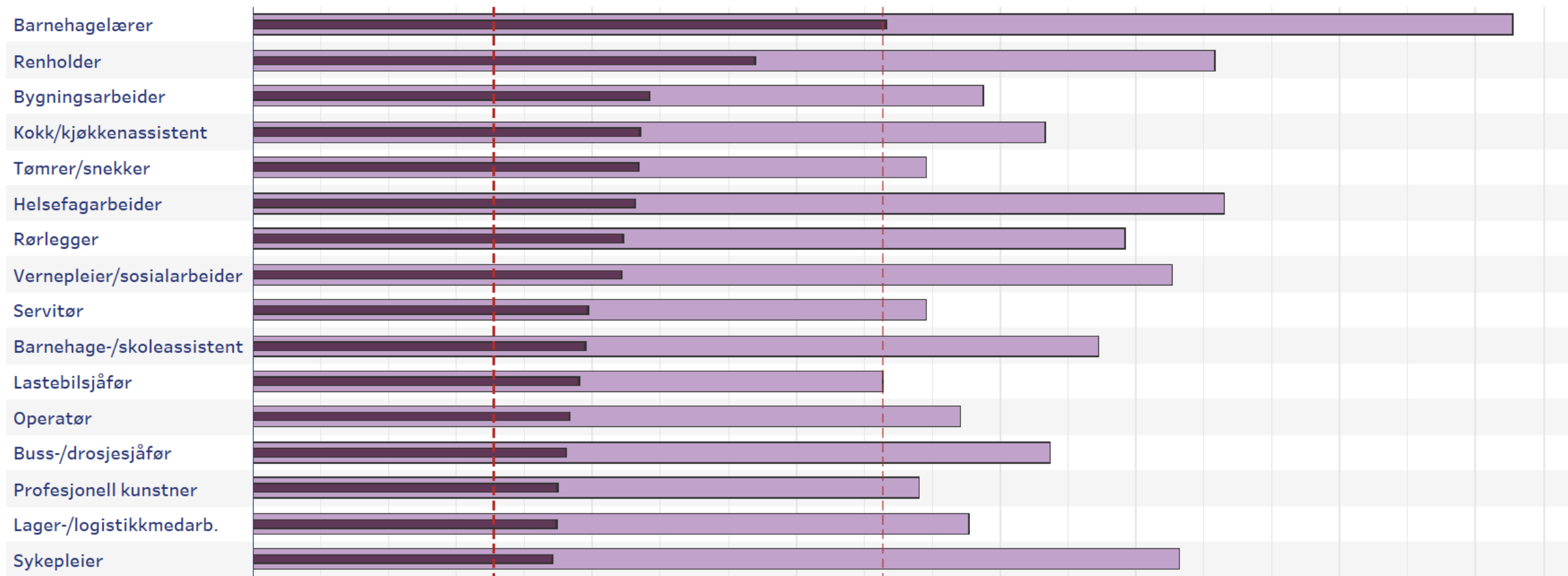
7,1 % har arbeidsrelatert sykefravær over 14 dager

Totalt har 19 % sykefravær over 14 dager

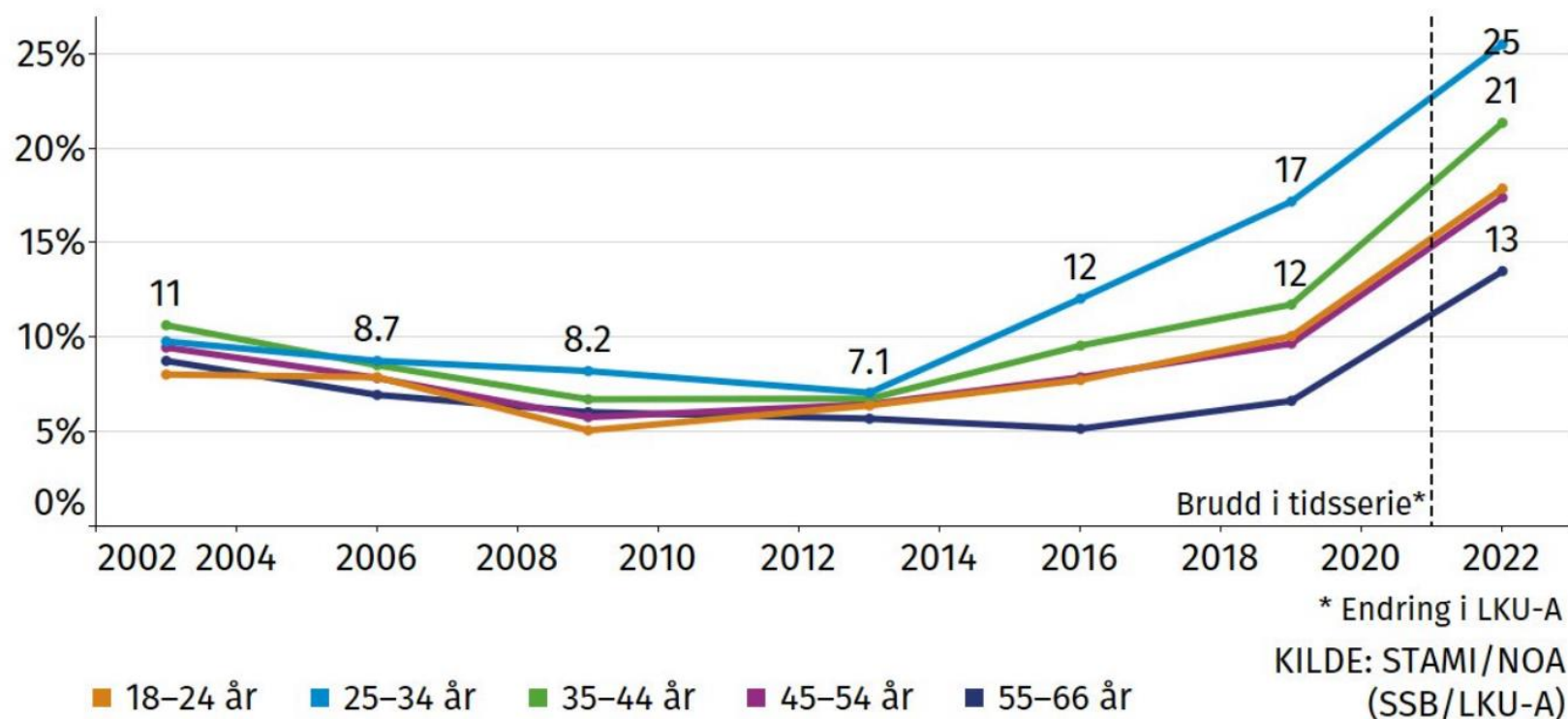
Dvs. at mer enn 1 av 3 med sykefravær oppgir at fraværet er arbeidsrelatert

Figur viser andelen av de sysselsatte som oppgir at de har hatt sammenhengende sykefravær over 14 dager det siste året, og at dette helt eller delvis skyldes helseproblemer forårsaket av nåværende jobb (arbeidsrelatert fravær).

Yrkesgrupper



FIGUR 4-7 Prosentandel sysselsatte med arbeidsrelaterte psykiske plager, i perioden 2003–2022, etter alder



Forebyggingspotensialet

- primærforebyggende tiltak



Arbeidsmiljøarbeid må være:

✓ **Behovsbasert**

✓ **Kunnskapsbasert**

✓ **Systematisk implementert**





Fakta om arbeidsmiljø og -helse

Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og -helse (NOA)

2,9 millioner

[sysselsatte i Norge](#)

83 %

[trives i jobben](#)

7,1 %

[oppgir arbeidsrelatert sykefravær](#)

Yrker og næringer

Fakta om arbeidsmiljø samlet for ulike yrkes- og næringsgrupper.

Arbeidsmiljøfaktorer

Fysiske og kjemiske eksponeringer.
Organisatoriske og psykososiale arbeidsforhold.

Helse og fravær

Arbeidsrelaterte helseutfall, sykdom og skader.
Sykefravær og frafall.

Forebygging

Aktører i det lokale arbeidsmiljøarbeidet.

Om arbeidsstyrken

Deltakelse i arbeidslivet og arbeidstilknytning.

Bransjeprofiler

Forenklet oversikt over arbeidsmiljø og utfordringer i din bransje.

NOA+



Faktabok om arbeidsmiljø og -helse 2024

Eit overblikk over status og utviklingstrekk på arbeidsmiljøområdet.



Arbeidsmiljøet i Norge og EU

Ei samanlikning av korleis sysselsatte i Norge opplever eige arbeid og arbeidsmiljø samanlikna med Europa.

Fakta om arbeidsmiljøet på kontorarbeidsplasser

Om lag 800 000 personer jobber på kontor nesten hele arbeidstiden. Kontorarbeid er vanlig i mange næringer. Det er spesielt utbredt innen faglig, vitenskapelig og teknisk virksomhet, offentlig administrasjon/trygd, samt informasjon/kommunikasjon.



51 %

er menn

ALLE SYSSELSATTE:

52 %

64 %

har utdanning fra
høyskole eller
universitet

ALLE SYSSELSATTE:

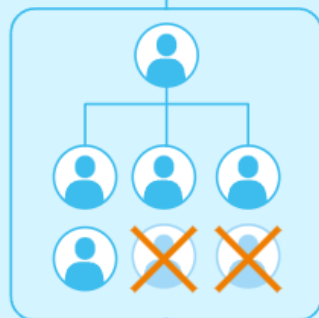
43 %

86 %

er fornøyd med jobben
sin

ALLE SYSSELSATTE:

83 %



55 %

ALLE
SYSSELSATTE:
48 %

Har opplevd omorganisering

Knyttet til

- endringer i arbeidsoppgaver og arbeidsmåter
- endringer i organisasjonens struktur i perioden 2019 til 2022
- endringer med hensyn til hvem man jobber med og hvem man jobber for

Kan føre til

- jobbusikkerhet
- opplevelse av økte arbeidsmengde
- redusert selvbestemmelse
- forverring av psykisk helse

[Les mer om omorganisering](#)



42 %

ALLE
SYSSELSATTE:
25%

Jobber med gjentakende armbevegelser

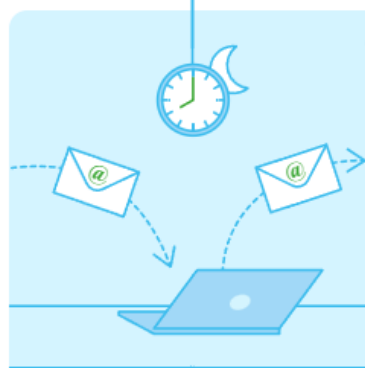
Knyttet til

- gjentatte og ensidige arm- eller håndbevegelser mer enn en fjerdedel av arbeidsdagen

Kan føre til

- smerter i nakke, skulder og arm

[Les mer om arbeid gjentakende hånd- og armbevegelser](#)



29 %

ALLE
SYSSELSATTE:
17 %

Arbeider hjemmefra utenom vanlig arbeidstid

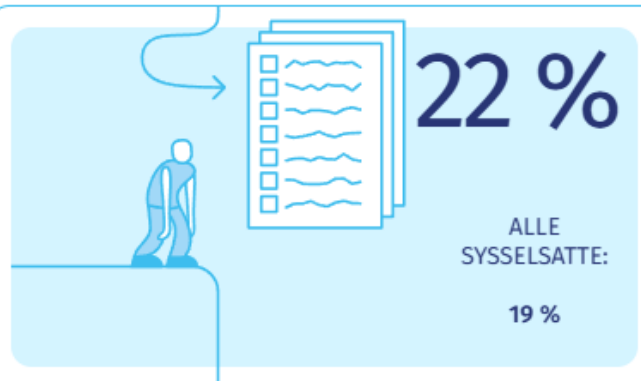
Knyttet til

- at man ukentlig jobber hjemmefra, på vei til jobb eller på kafé utenom ordinær arbeidstid

Kan føre til

- både bedre og dårligere balanse mellom arbeid og fritid
- positive faktorer som fleksibilitet, selvbestemmelse og autonomi, men som også kan resultere i uklare grenser mellom arbeid og privatliv

[Les mer om hjemmekontor](#)



Opplever høye jobbkraav

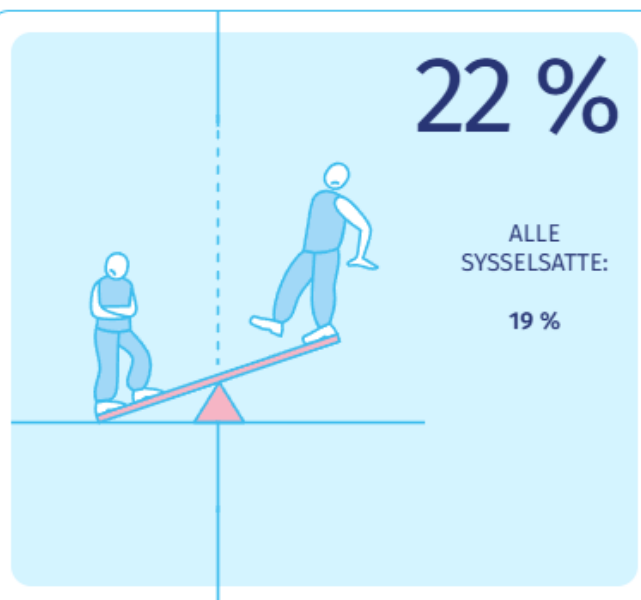
Knyttet til

- høyt arbeidstempo og for mye å gjøre

Kan føre til

- muskel- og skjelettsmerter

[Les mer om jobbkraav](#)



Opplever at tilgjengelighet på fritiden er forventet

Knyttet til

- at man besvarer henvendelser i fritiden
- at man opplever at det er forventet at man skal være tilgjengelig

Kan føre til

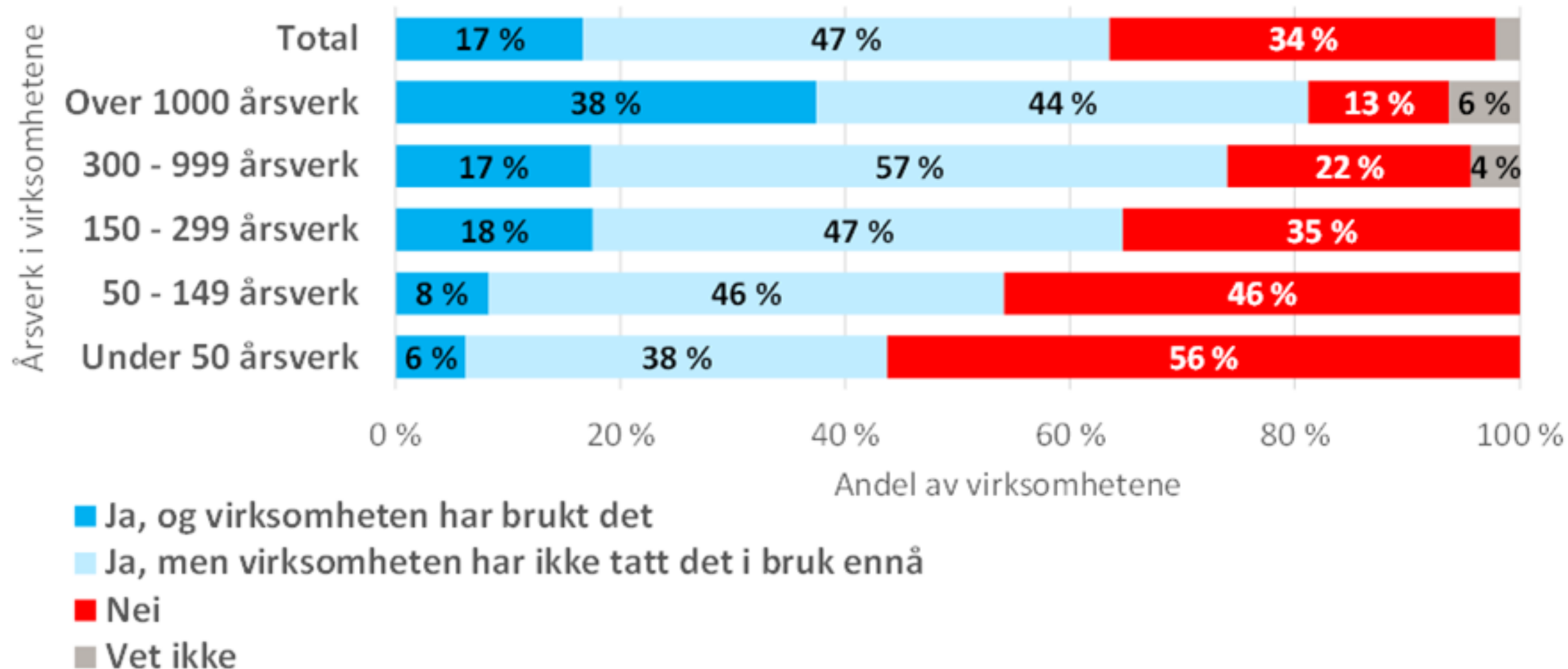
- uklare grenser for når, hvor og hvor mye man skal jobbe
- jobb-familie-konflikt som kan øke risiko for dårlig psykisk helse, dårligere selvrapportert helse og søvnproblemer

[Les mer om jobbkraav forstyrrer privatlivet](#)

A blurred background image of an industrial setting, likely a factory or shipyard. A worker wearing a white hard hat and safety gear is visible on the right side, working on a large structure. The overall tone is blue and industrial.

EN BRA DAG PÅ JOBB

Er du kjent med verktøyet «En bra dag på jobb»?



Hva er **EN BRA DAG PÅ JOBB** ?

/ Et gratis verktøy som hjelper virksomheter til å skape et bedre arbeidsmiljø

/ Spesialtilpasset ulike bransjer

/ Basert på forskning og dialog med bransjen

/ Korte filmer viser bransjespesifikke arbeidsmiljøutfordringer

Et viktig virkemiddel: korte filmer

Slik er filmene bygget opp:

/ Fiksjonsscener

Situasjoner fra arbeidsplassen
→ gjenkjennelse

/ Ansatte og ledere

Hva opplever de i sitt arbeid?

/ Forskere

Hvorfor er dette en utfordring og hva er viktig å tenke på når man skal løse utfordringen?

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

Slik bruker virksomheter verktøyet

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

1. Forberedelser:

Ser korte filmer på egen hånd.

2. Statusmøte:

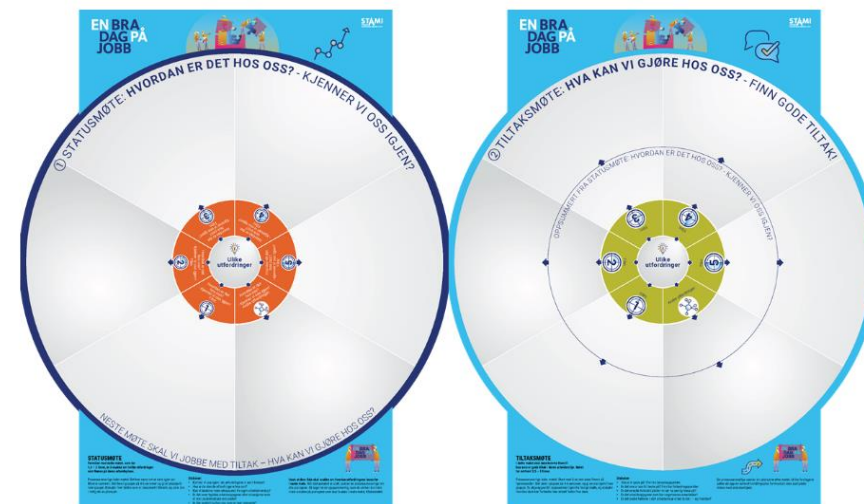
Ser igjen filmene sammen. Diskuterer i grupper: Hvilke utfordringer finnes på vår arbeidsplass?

3. Tiltaksmøte:

Diskuterer i grupper: Forslag til forbedringer på arbeidsplassen.

4. Handlingsplan:

Basert på alle ansattes innspill lager de en konkret handlingsplan.



Forskning

stami.no

Fakta



noa.stami.no

Verktøy



enbradagpajobb.no

Oppfordring